

Ieromonah Grigorie Sanda: Părtășia (comuniunea) cu erezia (cu ereticii) și alte explicații

ortodoxinfo.ro/2017/10/11/ieromonah-grigorie-sanda-partasia-comuniunea-cu-erezia-cu-ereticii-si-alte-explicatii/

October 11, 2017

Pentru că în momentul de față ne confruntăm cu o polemică pe baza expresiilor “părtășie la erezie” sau “părtaș cu ereticii” încercăm prin acest mic articol să aducem un plus de lumină asupra acestor două sintagme. Expresia *părtășie (cu ereticii sau la erezie)* o găsim și la Sfinții Părinți și în continuare vom aminti câteva texte de la sfinții Marcu Evghenicul și Teodor Studitul în care folosesc termenul de **părtășie**.

“Refuzul **părtășiei cu ereticii** la toate nivelele cere luptă, în schimb cedarea și pogorământul întinează pe ortodox”.

“Și poate vor porni și o prigoană împotriva celor ce se tem de Domnul de vreme ce [aceștia] în niciun fel nu primesc **părtășia cu ei**... Trebuie ca cei ce-L iubesc pe Dumnezeu să se pună cu adevărat în linie de bătaie prin însași faptele [lor] și să fie pregătiți să pătimească toată primejdia pentru dreapta credință și nu să se păteze prin **părtășia cu necredincioșii**.”

“Dar trebuie a ne păzi și **de părtășia cu «ortodocșii» care au părtășie cu ereticii**. Despre un astfel de arhieru Sfântul Marcu îi scrie unui ieromonah: «să îndemni pe preoții lui Dumnezeu să fugă în toate chipurile de **părtășia cu el** și nici să liturghiseasca împreună cu el, nici să-l

pomenească nicidecum, nici arhieru să-l socotească pe acesta, ci lup și simbriaș, nici să liturghisească nicidecum în bisericile latinești ca să nu vină și asupra voastră mânia lui Dumnezeu care a venit asupra Constantinopolului din pricina nelegiuirilor întâmplare acolo». Și tot acolo spune: «Așadar, fugiți și voi, fraților, **de părășia cu cei lipsiți de părășie** și de pomenirea celor nepomeniți»”.

(Sfântul Marcu Evghenicul, Opere vol. I, Editura Pateres 2009, pag. 128-129) “

...Așadar, fugiți și voi, fraților, de **părășia cu cei lipsiți de părășie bisericească** și de pomenirea celor nepomeniți. Iată, eu Marcu păcătosul, vă spun că cel ce-l pomenește pe papă că arhieru ortodox vinovat este că împlinește tot latinismul chiar până la tăierea bărbii și latino-cugetătorul va fi judecat împreună cu latinii și ca un călcător al credinței va fi socotit.”

(Sfântul Marcu Evghenicul, Opere vol. I, Editura Pateres 2009, pag. 223) “

...dar mai presus de orice lucru să fugi de **părășia cu erezia** luptătoare împotriva lui Hristos, căci împărășirea de ea înnegrește și pierde sufletul.”

(Dreapta credință în scrierile Sfinților Părinți, vol. 1, Ed. Sophia, pag. 79) “

...ai ales mai bine să pătimești pentru Hristos decât să te împărășești cu împărășania eretică ce desparte de Hristos. Căci cel ce se împărășește cu ea este străin de moștenirea lui Hristos, precum Iuda, și **părăș** cu cei ce L-au luat pe Domnul ca să fie răstignit ...”(pag. 89) “

...Iar eu te sfătuiesc, dacă a avut parte prin împărășanie de **părășia cu cei necredincioși**, să se țină departe de Sfintele Taine până la unu sau doi ani...”(pag 92).

“... iar Sfântul Atanasie poruncește ca nu numai să nu avem **nicio părășie cu ereticii**, dar nici [măcar] cu cei ce au **părășie cu cei necredincioși**. Și cum nu e **părășie (chinonia)**, dacă trebuie să șezi într-un asemea loc și să fii hrănit de asemenea [oameni].”

(Dreapta Credință în scrierile sfinților Părinți, Editura Sofia, 2006, vol I, Cuvânt al Sfântului Teodor Studitul, pag. 137)

“... Mărturisesc înaintea multor bărbați vrednici care sunt de față că nici nu vreau, nici nu primesc nicidecum **părășia cu el** [patriarhul] sau cu cei ce sunt împreună cu el, nici în timpul vieții nici după moarte, după cum nu primesc nici unirea ce s-a făcut și dogmele latinești pe care le-a primit și el, și cei dimpreună cu el ...”

(Sfântul Marcu Evghenicul, Opere vol. I, Editura Pateres 2009, pag. 231)

A renunța la expresia “părăș la erezie” sau “părășie cu ereticii” înseamnă a renunța la duhul patristic în cadrul căruia Sfinții Părinți au folosit această terminologie. În convorbirea telefonică cu părintele Sava postată pe internet se vede clar cum se evită folosirea acestui termen prin sintagma “comuniune cu erezia” (“...oamenii majoritatea nu înțeleg că sunt în comuniune cu erezia”) Termenul de comuniune în acest context nu înseamnă decât părășie. Dacă Sfinții Părinți au folosit termenul *părășie* de ce să nu-l folosim și noi, care încercăm să pășim pe calea lor. În această convorbire, părintele Sava spune că preoții trebuie să meargă numai la consistoriu nu și la recurs unde să dea mărturie, dacă părinții vor să dea mărturie și la recurs și la consistoriul patriarhal, oare putem noi să-i judecăm? Eu personal nu m-am prezentat la consistoriu și nici recurs n-am făcut. Asta înseamnă că

eu am avut o poziție mai bună decât cei care am fost la recurs? Suntem oare noi în măsură să punem o normă după care să se ghideze preoții? Trebuie lăsat la latitudinea fiecăruia până unde vor să ajungă cu mărturisirea (consistoriu eparhial, consistoriu mitropolitan, consistoriu patriarhal).

În continuare vom încerca să vedem dacă cumva există **ostare** (nu cum se afirmă în discuția telefonică cu părintele Sava în care se spune că anumiți părinți vorbesc de trei căi; nimeni n-a făcut această afirmație: că există 3 cai, **una este starea iar altă calea**; toți știu că există două căi Raiul și iadul sau calea dreptei credinței și calea ereziei) prin analiza unui text al Sfântului Teodor Studitul.

“Dar dacă [preotul] pomenește vreun episcop eretic, chiar dacă [preotul] are viețuire fericită, chiar dacă e ortodox, trebuie să ne îndepărtăm de dumnezeiasca împărtășanie; dar când e vorba de masă de obște – de vreme ce doar acolo [la Liturghie] din frică îl pomenește [pe episcopul eretic] – ar putea fi acceptat [acel preot] să binecuvânteze și să cânte cu noi, dar numai dacă nu a slujit, nici nu a avut conștient **părtășie** nici cu eretic, nici cu episcopul său”

(Dreapta credință în scrierile Sfinților Părinți, vol. 1, Ed. Sofia, 2006).

Dacă Sfântul Teodor Studitul ar fi văzut în preotul care pomenește din frică pe ierarh un eretic, atunci cu siguranță nu ar fi fost de acord ca acest preot să binecuvânteze masa de obște și să cânte cu cei ortodocși (cântarea se referă clar la o rugăciune sau ierurgie). Știm că preotul care pomenește de frică este conștient de erezia episcopului său, frica reprezentând singura cauză pentru care acesta pomenește, deci în sinea lui el este ortodox, dar pomenitor din frică. Prin această pomenire din frică, el își calcă într-o oarecare măsură conștiința, fiind un compromis pe care îl săvârșește, această părtășie pe care el o are.

Unii poate vor spune: “Da, dar Sfântul Teodor accepta binecuvântarea preotului pomenitor care nu a avut o părtășie conștientă cu ereticul, cu episcopul său”. În prima parte a textului Sfântul Teodor spune că preotul care pomenește din frică poate binecuvânta, iar în partea a doua spune numai dacă nu a slujit, nici nu a avut conștient părtășie nici cu eretic nici cu episcopul său. Oare Sfântul Teodor se contrazice pe sine? Nu, în niciun caz, este clar că preotul care pomenește din frică este conștient de erezia episcopului său. Atunci care este sensul părții a doua a textului “dacă nu a avut conștient părtășie cu eretic sau episcopul său”? Prin această părtășie conștientă Sfântul Teodor vrea să spună că dacă preotul și-a însușit credința sau o parte din credința eretică a ierarhului său, deci are părtășie conștientă, nu poate binecuvânta masa.

Canoanele Sfintei Biserici Ortodoxe interzic cu desăvârșire rugăciunea în comun cu ereticii. Dacă preotul pomenitor din frică ar fi eretic atunci însuși Sfântul Teodor Studitul, care vedem că este un canonist desăvârșit, nu ar fi acceptat ca un preot pomenitor din frică, deci ortodox dar părtăș din frică prin pomenire la erezia episcopului, să binecuvânteze masa de obște – nu o simplă masă, ci o masă de comunitate fie ea monahala sau laică. Cel ce binecuvântează masa este mai mare decât ceilalți care participă la masă, pentru că cel mic se binecuvântează de cel mai mare, deci acel preot care pomenește din frică se bucură de cinste înaintea mesenilor. Un eretic nu poate să se bucure de această cinste.

Iată că unii vor să “simplifice” lucrurile spunând că există numai Ortodoxie și erezie și că nu există *părtaș la erezie*, deși am adus în față atâtea texte în care avem acest termen de

părtășie folosit de Sfinții Părinți, constatăm că întocmai ca în textul de față există trei stări (nu căi):

1. starea ortodoxicșilor, care sunt îngrădiți de orice erezie, nu au părtășie (comuniune) cu ereticii sau erezia,
2. starea ereticilor, adică a celor ce primesc învățătura eretică,
3. starea în care o parte din oameni (cler și credincioși) au cuget ortodox, dar nu reușesc să se îngrădească de eretici, deci să întrerupă comuniunea (părtășia cu aceștia).

Cu siguranță că ultima categorie de oameni dacă nu se va îngrădi, nu va întrerupe părtășia cu ereticii, va merge pe calea ereziei și va moșteni osânda veșnică, iadul. Dacă aceasta a treia categorie sau o parte din aceasta va reuși să se îngrădească de orice erezie va merge și va moșteni viața veșnică. Nicăieri nu s-a vorbit de trei căi cum se spune în convorbirea telefonică amintită. Din această analiză se vede că sunt trei stări și două căi.

Ne cerem iertare că am cutezat, noi, să cercăm unele taine greu de pătruns ale Ortodoxiei. Nicăieri la Sfinții Părinți n-am găsit explicarea acestor lucruri. Aceștia ne-au transmis doar mesajul pe care și noi trebuie să-l respectăm: să fugim de comuniunea cu ereticii indiferent în ce constă această. Ar trebui, după cum ne învață Sfinții Părinți să nu ispitim mai mult lucrurile cu mintea noastră slabă. Prin această prezentare nu am căutat să rezolvăm această problemă teologică, am vrut să arătăm că lucrurile nu sunt așa de ușor de înțeles, că pe această temă se poate discuta îndelung și nu știm dacă la un moment dat vom înțelege cu desăvârșire toate aspectele legate de problema în discuție.

Trebuie să ne acceptăm unii pe alții așa cum suntem, să ne îngrădim de erezie și să păstrăm comuniunea dintre noi chiar dacă există unele mici neînțelegeri. Sfântul Marcu Evghenicul spune:

“Acelea [scripturile canonice] ca unele predate de Dumnezeu, suntem datori unii față de alții și a le crede și a le întări chiar dacă unele par că nu sunt în acord [cu altele], dar acestea [cele predate de Părinți] suntem datori a nu le crede în chip absolut, nici a le primi fără cercetare. Căci este cu puțință ca același dascăl să nu le grăiască pe toate după acrivie. Altminteri, pentru ce au mai avut Părinții nevoie de Sinoade Ecumenice, dacă fiecare nu ar fi căzut nicidecum din adevăr?”

(Sfântul Marcu Evghenicul, Opere vol. I, Editura Pateres 2009, pag. 130).

Am amintit acest text pentru a arăta că au existat unele neînțelegeri și între Sfinții Părinți, dar totuși ei au rămas în comuniune și prin Sinoadele Ecumenice au realizat un singur Crez. Deci să lăsăm și noi fiecare atitudinile exclusiviste, să ne acceptăm și să ne sprijinim pe calea mântuirii, să lăsăm polemicile și să ne zidim duhovnicește unii pe alții. Unui părinte i s-a imputat folosirea unor cuvinte sau expresii incorecte din punct de vedere teologic. Oare a fost întrebat acest părinte ce a vrut să spună prin aceste cuvinte, înainte de a fi criticat pentru folosirea acestora? Oare înainte de aceste critici s-a încercat să se vadă mesajul predicii în care au fost folosite aceste cuvinte? Dacă ne dorim să răstălmăcim cuvintele altora, vom găsi întotdeauna prilejul, chiar putem ajunge să răstălmăcim cuvintele unor sfinți, dacă nu avem o vedere de ansamblu a ceea ce au vrut să exprime și izolăm unele cuvinte din afirmațiile lor. Să avem dragoste unii față de alții și să ne corectăm între

noi cu pace și răbdare. În Sfânta Evanghelie se spune:

“De-ți va greși fratele, mergi, muștră-l pe el între tine și el singur. Și de te va asculta, ai câștigat pe fratele tău. Iar de nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi, că din gură a doi sau trei martori să se statornicească tot cuvântul. Și de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii. Iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ți fie ca un păgân și ca un vameș.”

Matei 18:16

Sunt unele probleme **numai** de competența sinoadelor și noi n-avem decât datoria de a le accepta ca atare. Să ne rugăm cu toții și să mai lăsăm deoparte polemicile. Pace, sănătate și mântuire!

Unele argumente logice în susținerea existenței “părtășiei la erezie”

În continuare vom prezenta și unele argumente logice care susțin existența unei stări intermediare (nu căi) între Ortodoxie și erezie. Dacă cel ce pomenește pe ierarhul eretic fără a-i împărtăși credință, deci îl pomenește din anumite frici este eretic după cuvintele unora, atunci am avea următoarea situație: Niciun părinte dintre cei îngrădiți de erezie și de ierarhii eretici, până la ora actuală, nu a întrerupt pomenirea exact în momentul semnării documentelor eretice. Deci avem părinți care au întrerupt pomenirea la două săptămâni după sinod, la o lună, la mai multe luni, un an și chiar mai mult. Prin urmare toți acești părinți au fost eretici?! Atunci cine i-a primit pe ei la Ortodoxie? Dacă ei au fost eretici, trebuiau să se lepede de documentele eretice din Creta și să fie primiți la Ortodoxie prin mirungere. Să zicem că acești părinți s-au lepădat de aceste erezii prin întreruperea pomenirii ierarhului. Întrebarea este cine le-a făcut mirungerea? Cine i-a primit la Ortodoxie? Niciun părinte n-a primit mirungere de nicăieri. Și dacă părinții aceștia au fost eretici, după canoanele Bisericii ar fi fost reprimiți la Ortodoxie după lepădarea de erezie și mărturisirea de credință ortodoxă scrisă, **dar numai în rândul laicilor**. Atunci cu ce putere acești părinți slujesc, cine i-a primit pe ei, în pofida normelor canonice, în rândul clericilor?

Totuși fraților, dacă noi suntem la ora actuală întru slujire clericală, în Ortodoxie, este pentru că noi nu am fost într-o stare de erezie, ci în stare de **părtășie la erezie**. Dacă noi preoții îngrădiți până la ora actuală am fost într-o stare de părtășie la erezie nu putem spune că preoții care încă nu s-au îngrădit și dintre care unii se vor îngrădi sunt eretici, ci părtășia la erezie.

Este clar că dacă moartea îi va prinde în stare de părtășie la erezie vor avea parte cu ereticii, dar dacă se vor întoarce vor avea parte cu ortodocșii. Această stare de părtășie la erezie în Biserica are loc până la întrunirea unui sinod ortodox care va anatemiza erezia și ereticii. În momentul în care sinodul va da anatema, cei prinși în starea de părtășie cu erezia, își vor pierde această stare de părtășie și vor fi eretici, vor fi primiți la Ortodoxie numai prin lepădarea de erezie și mărturisirea de credință ortodoxă scrisă și prin mirungere. Iar ierarhii și toți clericii pe care această anatema îi va prinde în comuniune cu ierarhii eretici vor fi primiți prin mirungere și trecuți în rândul laicilor, conform canoanelor Bisericii. Dacă afirmațiile celor care spun că și cei care au părtășie la erezie sunt eretici, atunci noi toți clericii îngrădiți de erezie, care înainte am avut părtășie cu aceasta, trebuie să fim primiți la Ortodoxie, dar trecuți în rândul mirenilor și atunci cei care fac aceste afirmații să găsească preoți care să officieze tainele și ierurgiile necesare comunităților de

ortodocși, care s-au îngrădit de ierarhii eretici.

Din toate aceste aspecte rezultă clar că, **clericii, și nu numai, care au duh ortodox, dar pomenesc ierarhii semnatori ai documentelor eretice din anumite nedumeriri sau frici, până la o condamnare sinodală, se află într-o stare intermediară între Ortodoxie și erezie, stare ce le permite revenirea întru totul la Ortodoxie prin îngrădirea de ierarhii eretici, fără mirungere și fără a fi trecuți în rândul laicilor.**

Hotarele iconomiei (d.p.d.v. al mărimii și al timpului pentru care este folosită) nu le putem fixa noi, ci această intră în competența unui sinod și, în altă ordine de idei, putem spune că hotarul ca timp al iconomiei în privința stării de părtășie este de fapt întrunirea unui sinod, după care vom avea doar două stări: ortodocși (îngrădiți în toate de erezie) și ereticii condamnați.

Nu există niciun canon care să dea dreptul clericului căzut în erezie să revină în Ortodoxie în treaptă clericală în care a fost, ci numai în rândul laicilor. Așadar clericii care s-au îngrădit de erezie prin încetarea pomenirii ierarhului și cei care se vor îngrădi până la un eventual sinod ortodox nu au fost și nu sunt eretici, ei înșiși fiind ortodocși în sinea lor. Una este când un ortodox cade în erezie, deci are o cugetare eretică, și alta când un ortodox se trezește peste noapte cu niște documente eretice semnate în numele lui, rămâne în sinea lui ortodox, dar nu reușește să se dezică de semnatori.

În altă ordine de idei dacă pomenitorii, adică cei ce nu s-au îngrădit de ierarhii eretici sunt eretici, deci nu părtășii la erezie, și numai cei îngrădiți sunt ortodocși, atunci cum putem să mai afirmăm că există har în biserica unde sunt pomeniți ierarhii, că mai sunt taine valide? **Dacă toți sunt eretici, pentru cine se mai pogoară Duhul Sfânt să sfințească Tainele? Dumnezeu mai trimite harul Său să săvârșească Tainele ca să și le administreze ereticii? Cu siguranță că dacă în biserica unde sunt pomeniți ierarhii nu mai există decât eretici, harul nu va mai lucra în acea biserică, însă din istoria Bisericii știm că harul lucrează până la condamnarea oficială a ereziei.**

Putem aminti de existența a trei stări și în alte cazuri asemănătoare: în cazul unui război avem 3 stări: 1. învingătorul, 2. învinsul și 3. starea celui care este în luptă care nu este nici învingător nici învins; după încheierea războiului rămân doar două stări.

Să ne referim la Sfânta Cuvioasa Maria Egipteanca sau la alți sfinți cu o viață asemănătoare. Prima parte a vieții starea de păcat, a doua parte a vieții (47 de ani în pustie) starea de luptă cu duhurile desfrânării și cu amintirile desfrânate și starea a treia când a ajuns la apatie, la nepătimire, la îndumnezeire, când luptele cu diavolii au încetat și când ea a ajuns la măsura în care când se ruga se înălța deasupra pământului. Am îndrăznit să fac astfel de comparații știind că și Mântuitorul în viața Sa s-a folosit de pilde sau exemple din natură și societate pentru a se face înțeleș auditoriului.

În continuare vom prezenta două cazuri din care rezultă că există o stare intermediară între Ortodoxie și erezie, între statutul de ortodox și cel de eretic.

1. Dacă un ortodox merge la adunarea penticostalilor (sau al oricărei alte erezii), dar nu primește "botezul" penticostal este reprimit în comunitatea ortodoxă doar prin pocăință (spovedanie, căință, canonul de la duhovnic și hotărârea fermă de a nu mai

greși).

2. Al doilea caz un ortodox merge la adunarea penticostalilor și primind “botezul” penticostal se face mădular “viu” al acelei erezii. În acest caz acest ortodox s-a lepădat de Ortodoxie, a devenit eretic (cu acte în regulă) și poate fi reprimat la Ortodoxie, decât prin lepădarea de erezia în care a intrat, prin mărturisirea dreptei credințe, prin mirungere și i se rânduiește canonul potrivit acestei mari căderi.

În primul caz avem un ortodox care se clatină în credința lui, cochetează cu ideile străine (eretice) deci are o oarecare părtășie la erezia respectivă. Acest “ortodox” cade sub afurisire. În cadrul canoanelor Bisericii termenul de afurisire este folosit cu dublu sens: afurisirea ca îndepărtarea de la pricestuire, de la împărtășirea cu Sfintele Taine și afurisirea ca excomunicare, adică excluderea din Biserică. Acestui “ortodox” i se va rândui primul fel de afurisire, adică îndepărtarea de Sfintele Taine, dar dacă el persistă în această cădere va primi al doilea fel de afurisire cu sensul de excomunicare.

În cazul al doilea ortodoxul a trecut (a aderat) la erezie, drept urmare a trecut sub pedeapsa anatemei. Observăm că există o distincție clară între cele două cazuri, în primul caz avem o stare de părtășie cu erezia, iar în cel de al doilea o stare a ereticului, a celui ce a apostat de la Ortodoxie și s-a dus la adunarea ereticească, a ales altă cale.

În concluzie, în privința credinței avem trei stări:

1. Starea ortodoxului curat de orice întinare cu ereticii și erezia
2. Starea părtășului la erezie, a celui ce se clătina în credința dar nu a făcut pasul trecerii la erezie
3. Starea ereticului, a celui ce este membru al adunării ereticești.

ieromonah Grigorie Sanda, schitul Lacul Frumos

Precizare: Articolul de față nu este definitiv, fiind propus discuției celorlați părinți nepomenitori.

Tweet

Jurnalismul independent al portalului OrtodoxINFO necesită mult timp, foarte multă muncă, dar și bani. Veniturile obținute din publicitate sunt însa cu mult sub așteptările noastre inițiale. Chiar dacă portalul are mulți cititori, totuși, sunt foarte puțini care găsesc în produsele promovate prin reclame ceva să-i intereseze... și să dea click pe ele. Pe de altă parte, jurnalismul nu poate fi independent dacă este finanțat de vreun mogul sau organizație.

Pentru a fi independent, acesta trebuie să se bazeze strict pe cititorii săi mulți, care să sprijine fiecare cât poate această lucrare. Ca atare, de bază rămân tot clasicele conturi bancare sau varianta PayPal. Fără sprijinul vostru acest portal nu-și va mai putea continua activitatea.

- [Donație lunară](#)
- [Doar acum](#)

